

Eleonora Bielawska-Batorowicz
Uniwersytet Łódzki

Sprawozdanie z XII Zjazdu Polskiego Stowarzyszenia Psychologii Społecznej

Zjazdy naukowe Polskiego Stowarzyszenia Psychologii Społecznej (PSPS) odbywają się w różnych ośrodkach akademickich w Polsce. W 2015 r. po raz pierwszy jego organizację powierzono Instytutowi Psychologii Uniwersytetu Łódzkiego. XII Zjazd PSPS, który odbywał się w roku jubileuszu 70-lecia UŁ w dniach 3–5 września, został objęty patronatem Prezydenta Miasta i Rektora Uniwersytetu Łódzkiego. W skład Komitetu Naukowego wchodził: Dariusz Doliński (Uniwersytet SWPS, Wydział Zamiejscowy we Wrocławiu) – Przewodniczący PSPS, Michał Bilewicz (Uniwersytet Warszawski), Grzegorz Sędek (Uniwersytet SWPS, Warszawa), Eleonora Bielawska-Batorowicz (Uniwersytet Łódzki), Jan Chodkiewicz (Uniwersytet Łódzki), Iwona Janicka (Uniwersytet Łódzki). Komitet Organizacyjny złożony z pracowników Instytutu Psychologii UŁ (Piotr Łukowski, Anna Paszkowska-Rogacz, Maria Finogenow, Edyta Łoboda-Świąteczak, Katarzyna Walęcka-Matyja, Monika Wróbel, Magdalena Kobylarczyk, Zofia Kabzińska, Paulina Szymańska) i Instytutu Psychologii PAN (Kuba Kryś) pracował pod kierownictwem Eleonory Bielawskiej-Batorowicz (Przewodnicząca) i Tomasza Jarmakowskiego-Kostrzanowskiego (Sekretarz).

Zaakceptowane przez Komitet Naukowy prace obejmowały najważniejsze obszary psychologii społecznej, skupiające uwagę badaczy w Polsce i w Europie. Do programu naukowego XII Zjazdu PSPS włączono prace przygotowane łącznie przez 277 autorów, w tym 136 referatów (wygłoszonych w ramach 10 sympozjów i 10 sesji tematycznych) oraz 36 prezentacji plakatowych (przedstawionych w ramach 2 sesji).

Zagadnienia, które poruszali w swych wystąpieniach autorzy referatów i prezentacji plakatowych, dotyczyły m.in. interdyscyplinarnej analizy wpływu społecznego; funkcjonowania ludzi w organizacji; znaczenia deprywacji kontroli dla poznania wewnątrz- i międzygrupowego; facylitatorów i inhibitorów postaw równościowych; antagonizmów społecznych; następstw pomagania, w tym zróżnicowania reakcji na pomoc własną i cudzą; uwarunkowania dobrostanu społecznego; aktywności obywatelskiej i politycznej; psychologii moralności, w tym miejsca

w polskich realiach Koncepcji Fundamentów Moralnych Haidta; funkcjonowania ludzi w bliskich związkach; nowych trendów w badaniach nad narcyzmem; roli motywacji i stereotypów w procesach społecznych; tożsamości indywidualnej i społecznej; metod badania zachowań społecznych.

Interesującym elementem XII Zjazdu PSPS były wykłady plenarne przygotowane przez czołowych europejskich i polskich psychologów społecznych. W pierwszym dniu obrad Tom Postmes z University of Groningen (Holandia) wygłosił wykład *Identity content and the processes that underpin politicisation, activism and radicalisation*. Zaprezentował w nim rezultaty badań prowadzonych wspólnie z Felicity Turner-Zwinkels i Martijnem van Zomeren. Wskazują one, że holistyczna tożsamość społeczna może zostać zintegrowana z tożsamością indywidualną jednostek tworzących grupę, co pozwala wyjaśnić zachowania członków grup religijnych, radykalnych grup politycznych czy obrońców środowiska naturalnego. W drugim dniu obrad Daniel Boduszek z University of Huddersfield (Wielka Brytania) wygłosił wykład *Psychopatia i jej implikacje dla populacji ogólnej i więziennej*. Prowadzone w kilku krajach europejskich badania pozwoliły Autorowi wykładu wyjaśnić związki psychopatii z przestępczością oraz jej rolę w kształtowaniu się struktur poznawczych. Trzeci dzień obrad przyniósł wykład Bogdana Wojciszke z Uniwersytetu SWPS (Wydział Zamiejscowy w Sopocie) *Nieuchronna tendencyjność ocen moralnych*, w którym Autor przedstawił dwie linie badań wskazujących na prawidłowości związane z automatycznym przetwarzaniem informacji, które sprzyjają tendencyjności ocen moralnych – nieuchronnej i nieświadomej – tak długo, jak długo nie zostanie uruchomiony system myślenia kontrolowanego.

Włączone do programu naukowego dyskusje panelowe dotyczyły bardzo aktualnych zagadnień. W moderowanej przez Kubę Krysią z Instytutu Psychologii PAN dyskusji *Przyszłość społeczeństw wielokulturowych: jakie odpowiedzi daje psychologia, żeby pomóc różnym grupom kulturowym zgodnie funkcjonować w jednym społeczeństwie?* wśród panelistów obok badaczy zajmujących się psychologią międzykulturową (Michał Bilewicz, Uniwersytet Warszawski; Paweł Boski, Uniwersytet SWPS) znaleźli się również politycy (Michał Boni, europoseł) i przedstawiciele administracji centralnej (Krzysztof Lewandowski, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych). Prowadzone rozważania dotyczące możliwości integracji przedstawicieli różnych kultur przebiegały pod znakiem aktualnych wydarzeń, zwłaszcza kryzysu migracyjnego.

Celem drugiej z dyskusji panelowych zatytułowanej *Rewitalizacja miast – różne perspektywy*, moderowanej przez Eleonorę Bielawską-Batorowicz z Uniwersytetu Łódzkiego, była prezentacja teoretycznych założeń rewitalizacji oraz praktycznych aspektów procesu rewitalizacji, widzianych z perspektywy mieszkańców i władz miasta. Kwestie teoretyczne zostały przedstawione przez Sylwię Kaczmarek (Pracownia Rewitalizacji Miast, Uniwersytet Łódzki), a także przez Andreasa Billerta z Berlina, eksperta z zakresu historii sztuki, ochrony zabytków oraz rozwo-

ju i odnowy miast. Kwestie praktyczne przybliżyły wystąpienia Marii Lewickiej (Uniwersytet Warszawski), która zaprezentowała wyniki swoich badań dotyczących identyfikacji mieszkańców wielu miast w Polsce z miejscem zamieszkania oraz Hanny Gill-Piątek (Urząd Miasta Łodzi), która skoncentrowała się na założeniach i realizacji programu rewitalizacji wdrożonego w Łodzi.

Stałym elementem zjazdów PSPS są warsztaty metodologiczne. XII Zjazd PSPS był pod tym względem szczególnie ciekawy i obfity. Jeszcze przed oficjalnym otwarciem konferencji rozpoczął się sponsorowany przez European Association of Social Psychology warsztat *How to publish (and review)*. Dwudniowe spotkanie (organizator: Wojciech Kulesza, Uniwersytet SWPS, Poznań) poświęcone było prawidłowemu publikowaniu wyników badań naukowych oraz recenzowaniu prac naukowych. Swoimi doświadczeniami z uczestnikami podzielili się prowadzący spotkanie warsztatowe: Tom Postmes i Bogdan Wojciszke. Metodami statystycznym poświęcone były warsztaty *Wprowadzenie do środowiska R* oraz *Metody statystyczne w R* prowadzone przez Liliannę Jarmakowską-Kostrzanowską, a narzędziom kwestionariuszowym warsztat *Kontrolowanie błędów wspólnej metody (common bias method) w badaniach kwestionariuszowych*, który prowadzili Wiktor Rasmus i Emilia Mielniczuk.

W konkursie na najlepszą prezentację plakatową wyróżnione zostały dwie prace. Pierwszą nagrodę (ufundowaną przez Ogólnopolski Panel Badawczy ARIADNA) uzyskali Karol Lewczuk i Dorota Kobylińska z Uniwersytetu Warszawskiego, autorzy pracy *Co Cię nie zabije, to Cię wyczerpie. Albo zmobilizuje. Wysiłkowe charakterystyki wybranych strategii regulacji emocji*. Drugą nagrodę (ufundowaną przez wydawnictwa naukowe: PWN, Smak Słowa, Difin) otrzymała Anna Józefczyk z Uniwersytetu Łódzkiego za pracę *Rodzaj deprywacji kontroli poznawczej a myślenie generatywne*.

XII Zjazdowi PSPS towarzyszyły wystawy i kiermasze wydawnictw naukowych. Obok wymienionych już wydawnictw swoje publikacje prezentowało także Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego. Informacje o konferencji oraz relacje z jej obrad znalazły się w programie TVP Łódź oraz Radia Łódź.